

Skenproblemets natur skisseras i följande exempel: Det antages att i en viss besluts-situation ett visst kvantum kunskap föreligger samt att företagsledaren med hjälp av denna kunskap ställs inför ett val mellan ett beslut (a), som för en kortare period leder mot vinstmaximering, och ett beslut (b), som för den kortare perioden ger ett föga gynnsamt resultat, men som på lång sikt leder till vinstmaximering.

Vid den kortare periodens slut förutsättes, att ny information har uppträtt. Denna information är av ett sådant slag att den utsäger, att ett tredje alternativ skulle ha valts för maximering på lång sikt.

Om företagsledaren i utgångsläget hade känt denna information, skulle ett tredje alternativ kommit i fråga. Det framgår, att den information, som fanns tillgänglig i den följande valpunkten, kunde motivera en ändring av företagspolitiken. Om alternativ (a) valts i stället för alternativ (b), hade utgångsläget för nästa period blivit bättre, trots att alternativ (b) skulle vara riktigast i ett slutet, konvergent system.

Av detta resonemang framgår det faktum, att företagsledaren alltid måste handla inte blott med en viss osäkerhet utan också med en ovisshet, som ej låter sig överblickas mer än högst ofullständigt.

Odd Langholm har berört detta problem i sin artikel „Horisontproblemet i planleggingsteorin“ i nr. 3 1959 av Erhvervsøkonomisk Tidsskrift. Han förutsätter för sin däri beskrivna metod en konvergens eller en periodicitet i systemet. Såvida ej ett slutet system antages, kan ej systemets natur göras till föremål för kunskap a priori på annat sätt än genom de slutsatser och antydningar om framtiden, som dragit ur ett historiskt material.

Det är författarens förhoppning, att teorin om företagets vinstmaximering skall över-givas och ersättas av en teori, som tager hänsyn till företagarens önskan om bibehållande och förbättring av företagets ställning i en given situation och för en given över-skådlig period.

Eksamensopgaver 1961

Handelshøjskolen i Aarhus

Den erhvervsøkonomiske eksamen 1961

ERHVERVSØKONOMI II

(Uden hjælpemidler)

Til opgavens besvarelse gives 4 timer

- 1) Der ønskes en kortfattet besvarelse af følgende spørgsmål:
  - a) Hvad forstår man ved udbudskurven for en virksomhed, der optræder som mængdetilpasser på et marked med fudkommen konkurrence?
  - b) Hvorledes finder man denne kurve?
- 2) På et homogent marked (ingen præferencer, fuldt gennemsigtigt) findes der i alt 4 udbydere, nemlig en stor virksomhed A og 3 små virksomheder: B, C og D. Markedsprisen fastsættes af A. De små virksomheder kan til den af A fastsatte pris afsætte den mængde af varen, de ønsker at producere.

Markedsprisen er i øjeblikket 9 kr. pr. vareenhed. Markedets samlede efterspørgsel er til denne pris 140.000 vareenheder pr. måned. De 3 små virksomheder udbyder tilsammen 10.000 vareenheder. A's afsætning er følgelig 130.000 vareenheder pr. måned.

Virksomheden A skønner, at markedets samlede efterspørgsel til de nedenfor anførte priser vil andrage:

Markedspris pr. vareenhed, kr.	Markedets samlede efter- spørgsel (antal vareen- heder pr. måned):
10	100.000
9	140.000
8	177.000
7	212.000

Produktionskapaciteten er for virksomhederne A, B, C og D henholdsvis 175.000, 5000, 3000 og 2000 vareenheder pr. måned.

Virksomheden A har i produktionsintervallet 1–100.000 vareenheder pr. måned en konstant grænseomkostning på 4 kr. I produktionsintervallet 100.001–175.000 vareenheder pr. måned er grænseomkostningen ligeledes konstant, men lig 4,70 kr. Virksomheden A's faste omkostninger andrager 400.000 kr. pr. måned. Produktionsforberedelsesomkostningerne, der er indbefattet heri, beløber sig til 40.000 kr. pr. måned.

De små virksomheders *variable omkostninger* (eksklusive produktionsforberedelsesomkostninger) fremgår af nedenstående tabel.

Variable omkostninger ved et produktionsom- fang (antal vareenhe- der pr. måned) på:	kr. pr. måned		
	B.	C.	D.
500	3000	3250	3250
1000	6000	6500	7000
1500	9000	9750	11250
2000	12250	13000	15550
2500	15500	16750	
3000	19250	21000	
3500	23000		
4000	27250		
4500	31500		
5000	35750		

Virksomhederne B, C og D's *faste omkostninger* andrager henholdsvis 9000, 5000 og 2000 kr. pr. måned. Heraf kan man i tilfælde af, at produktionen midlertidigt indstilles, spare *produktionsforberedelsesomkostningerne*, der beløber sig til henholdsvis 3000, 1000 og 500 kr. pr. måned.

Virksomheden A kender de små virksomheders udbudskurver. Alle 4 virksomheder ønsker at maksimere gevinsten.

Der ønskes en motiveret besvarelse af følgende spørgsmål:

- a) Hvilken pris skal virksomheden A tage, når de 4 udbydere er selvstændige virksomheder (ingen indbyrdes aftaler af nogen art)?
Hvor mange vareenheder pr. måned skal hver af de 4 virksomheder producere til denne pris?
- b) Hvilken pris ville give den største samlede gevinst, hvis de 4 virksomheder blev sluttet sammen i en koncern?
Hvordan skal den hertil svarende produktion i så fald fordeles på de 4 virksomheder?

Handelshøjskolen i København

Den erhvervsøkonomiske eksamen 1961

ERHVERVSØKONOMI I

(Uden hjælpemidler)

Til opgavens besvarelse gives 8 timer

Til opgavens besvarelse udleveres DSB's køreplan

Hvilke forskellige målsætninger kan opstilles for De Danske Statsbaner?

Hvis man går ud fra, at DSB's målsætning er gevinstmaksimering, diskuter da på grundlag af nogle eksempler, om den faktiske takstpolitik for persontransport er i overensstemmelse med denne målsætning.

Handelshøjskolens diplomprøve 1. del - 1961

ERHVERVSØKONOMI

(Uden hjælpemidler)

Til opgavens besvarelse gives 4 timer

Spørgsmål 1.

Driftsregnskab 1. januar - 31. december 1960 for A/S Fabrikken „KAO“.

Varesalg		10.000.000	
÷ Produktionsomkostninger:			
Råvareforbrug	3.100.000		
Arbejds løn	2.500.000		
Husleje, varme, rengøring	600.000		
Hjælpematerialer, kraft	400.000		
Gager og forsikringer m. v.	500.000		
Afskrivninger	900.000	8.000.000	
= Bruttofortjeneste			2.000.000

÷ Salgs- og administrationsomk.:		
Gager, husleje, telefon, kontorhold m. v.	1.000.000	
Fragt, kørsel, emballage, sælgerprovision m. v.	400.000	1.400.000
= Overskud før skat		600.000
÷ betalte selskabsskatter		200.000
= Nettooverskud		400.000

- Beregn på grundlag af ovenstående driftsregnskab for A/S Fabrikken „KAO“ ved hjælp af den forenkede totalmetode 1) dækningsgraden, 2) dækningspunktet, 3) sikkerhedsmarginen.
- Angiv og diskuter de forudsætninger, beregningerne under spørgsmål a er baseret på.
- Gør kort rede for, i hvilke analysesituationer de under spørgsmål a anførte tal kan bruges i praksis.

Spørgsmål 2.

Diskuter anvendelsen af handlingsparametrene kvalitet og reklame, under monopolistisk konkurrence.

Begge spørgsmål skal besvares.

Tietgen-Prisopgaven 1961

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse udsætter hvert år på C. F. Tietgens fødselsdag den 19. marts en prisopgave ved Handelshøjskolen i København. Der kan i år vælges mellem følgende 2 opgaver.

- På grundlag af en kritisk gennemgang af foreliggende litteratur vedrørende de forhold, der påvirker tilgang til og afgang af personale fra et erhverv samt den faktiske opstigning inden for erhvervet, ønskes en analyse af bevægeligheden inden for en dansk erhvervsgræn, eventuelt baseret på et begrænset konkret materiale.
- Med udgangspunkt i foreliggende litteratur ønskes der givet en redegørelse for karakteren af de virkninger, som forhold af sociologisk og socialpsykologisk natur kan formodes at have på forbrugernes valg mellem forskellige varer og mærker inden for gruppen kortvarige dagligvarer.

I tilknytning hertil ønskes en kritisk gennemgang – så vidt muligt illustreret med konkrete eksempler – af sådanne enklere udsørgnings- eller observationsmetoder, som kan komme på tale ved forsøg på verifikation af de opstillede hypoteser.

Besvarelser skal være indleveret til Handelshøjskolens rektor senest den 19. marts 1962.